

Nieuw examenprogramma VAVO

Het voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (VAVO) biedt een tweede kans aan leerlingen die om allerlei redenen in het reguliere onderwijs falen, gezakt zijn of die na hun eindexamen willen doorstromen. Anderen komen uit het buitenland en zijn te oud om in te stromen in het reguliere voortgezet onderwijs. Het is lastig om met zo'n heterogene groep in één jaar tijd de nieuwe examenprogramma's voor geschiedenis te behandelen. De nieuwe examenprogramma's gaan uit van een concentrische leer methode waarmee in de basisschool begonnen wordt. De leerlingen op het VAVO hebben echter vaak hiaten in hun schoolopleiding. In veel gevallen blijkt ook de beheersing van de Nederlandse taal niet voldoende. Op het havo speelt bovendien het probleem dat veel leerlingen met een diploma vmbo-t in de bovenbouw geen geschiedenis meer gehad hebben. Dit betekent in de meeste gevallen onbekendheid met de tijdvakken en kenmerkende aspecten, zeker als zij in de onderbouw met leer gebieden hebben gewerkt. Het wegwerken van deze achterstand in één examenjaar vraagt voor veel leerlingen studie- en lestijd die er op het VAVO niet is.

In het examenprogramma voor havo staan de tien tijdvakken, twee thema's en de geschiedenis van de rechtsstaat op het programma. Centraal staan nu de tien tijdvakken en hun kenmerkende aspecten (oriëntatiekennis). De leerling moet in

korte tijd de tien tijdvakken en de daarbij gegeven kenmerkende aspecten leren kennen en herkennen. Het nieuwe programma vraagt dus veel van docenten en leerlingen in het VAVO.

Zolang de stof op het Centraal Examen beperkt blijft en er nog enige keuzevrijheid is voor de docent met betrekking tot de examinering van het geheel in een schoolexamen, valt er zelfs binnen het VAVO nog wel met het nieuwe programma te werken. Met betrekking tot de oriëntatiekennis weet de docent welke keuzes gemaakt zijn, welke onderwerpen meer uitputtend zijn behandeld en welke niet. Het schoolexamen kan daarop ingericht worden. De leerlingen weten welke thema's op het CE aan de orde komen. Ook dat schept een duidelijk beperkt kader. Wanneer echter met name de oriëntatiekennis in een centraal examen geëxamineerd zou worden, is dat lastig voor de leerling. Het kader waarbinnen gevraagd kan worden, is dan zo groot, dat tot aan het moment van het centraal examen voortdurend tijdvakken en hun kenmerkende aspecten gememoriseerd zullen moeten worden. Dit gaat ten koste van de diepgang. Het is de vraag of hierdoor het beoogde historische besef alsmede de overzichts kennis bij de leerling blijft hangen, wat toch de bedoeling is van het nieuwe examenprogramma.

De Commissie VAVO volgt de ontwikkelingen rond het nieuwe examenprogramma met bezorgd-

heid en is er voorstander van dat op het centraal examen de te examineren stof overzienbaar is en blijft. Voor het centraal examen havo vinden we maximaal twee (diachronische) thema's gewenst. Voor het vwo eveneens, want ook daar dreigt een overladen programma, gezien de vier of vijf thema's die naast de oriëntatiekennis en de geschiedenis van de rechtsstaat aan de orde moeten komen.

Een andere reden tot zorg is dat het VAVO al jaren onder druk staat, met name als gevolg van marktwerking in het volwassenenonderwijs. Toch vinden wij dat het VAVO de moeite waard blijft en dat de problemen rond het nieuwe examenprogramma aandacht verdienen. Als u daar als commissielid of belangstellende aan wilt bijdragen, bent u van harte welkom. Onze volgende vergadering is op vrijdag 15 mei om 17 uur in Amersfoort, in restaurant 'Het Oosten' aan het Stationsplein.

Deze oproep om deel te nemen aan onze commissie is bedoeld voor alle geschiedenisdocenten (ook die van particuliere scholen, zoals het Luzac-college) van eenjarige vmbo-t, havo en vwo-opleidingen. We zouden ook graag van deze docenten hun PIA's (voor havo, vwo en vmbo) ontvangen, zodat we vergelijkingsmateriaal hebben.

Namens de Commissie VAVO,
Annemarie Broekhof, docent geschiedenis aan het VAVO op ROC Midden Nederland (a.broekhof@rocmn.nl)